

Inovatyvi bendrųjų gebėjimų ugdymo programa besimokantiems suaugusiems

10 6

Mokymų programos vertinimas ir pripažinimas

SEF – Servicio Regional de Empleo y Formación

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission.
This communication reflects the views only of the author, and the Commission
cannot be held responsible for any use which may be made of the information
contained therein.

Project number: No. 2017-1-ES01-KA204-038271

Turinys

1. ĮVADAS

2. MOKYMŲ PROGRAMOS METODIKOS PAGRINDIMAS

2.1. KOMPETENCIJA PAGRĮSTI MOKYMAI

2.2. ICARO KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS

A. Pradinis vertinimas

B. Tarpinis vertinimas

C. Galutinis vertinimas

3. ICARO METODIKOS PAGRINDIMAS

4. PRIEDAI

1. ĮVADAS

ICARO bendrųjų gebėjimų mokymų programos metu siekiama teikti informaciją, žinias ir gebėjimus, kurie yra reikalingi suaugusiems norintiems padidinti tikimybę rasti ir išlaikyti darbą.

Mokymų medžiaga buvo parengta pagal Europos Sąjungos tarybos rezoliuciją dėl atnaujintos Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkės. Mokymų programa bei individualūs moduliai ir temos kiekviename skyriuje yra sukurtos siekiant pabrėžti asmeninių ir bendrųjų Gebėjimų svarbą norint pasiekti pokyčių gyvenime.

Mokymai yra pagrįsti “Iš namų į darbą” programa, kurios tikslas yra pabrėžti pilietiškumą, bendrąsias vertybes, sustiprinti žiniasklaidos priemonių raštingumą bei tarpkultūrinius gebėjimus. Taip pat mokymų metu yra išryškintas kūrybiškumas, gebėjimas planuoti, valdyti procesus ir traktuoti riziką kaip sprendimų priėmimo proceso dalį.

“Iš namų į darbą” mokymų kursas yra pagrįstas keturiomis bendrųjų gebėjimų kategorijomis, kurios buvo išskirtos ICARO projekto IO1 dalyje:

- Skaitmeninė kompetencija
- Inicijatyva ir verslumas
- Socialinė ir pilietinė kompetencija
- Kultūrinis sąmoningumas

Mokymų pabaigoje ar ICARO mokymų metu dalyviai susidarys reikalingų kompetencijų ir gebėjimų rinkinius, kurie padės jiems kur kas lengviau susirasti darbą bei jį išlaikyti.

3. MOKYMŲ PROGRAMOS METODIKOS PAGRINDIMAS

3.1. KOMPETENCIJA PAGRĮSTI MOKYMAI

Gebėjimai – tai žinios ir įgūdžiai, kurie yra reikalingi siekiant išspręsti tam tikras užduotis. “Tai yra gabumų, žinių, įgūdžių, sugebėjimų ir vertybių visuma, leidžianti žmogui tobulėti skirtingose gyvenimo srityse”. (Casanova y Muñoz Martín, 2012:2)¹

Kompetencijomis pagrįsto mokymų metodo tikslas – siekti idealių rezultatų įvairiuose kultūriniuose ir socialiniuose kontekstuose. Siekiant šio tikslo mokymų dalyvis turi įsitraukti į savo gyvenimo keitimą ir mokymosi procesą, jis turi suprasti savo galimybes, gebėti valdyti emocijas ir motyvaciją.

Tai reiškia, kad reikia peržengti teorines žinias, kaip ugdymo proceso centrą, ir sutelkti dėmesį į žmogaus veiklą realiame gyvenimo kontekste ir gyvenimiškose situacijose. Dėl šios priežasties, pagrindinis iššūkis yra nustatyti su koku žinių lygiu dalyviai ateina į mokymus, kokie yra jų lūkesčiai, ką jie moką ir ko nemoka, koks mokymosi stilius jiems yra priimtinausias ir kaip aktyviai jie įsitraukia į mokymosi procesą.

Dėl šios priežasties mokymosi procesas tampa asmeniniu dalyvio keliu, kuriame mokytojo vaidmuo yra lydintis siekiant suaktyvinti pagrindines dalyvio kompetencijas socialinėje ir darbinėje aplinkoje.

Kompetencija – tai kitoks mokymosi tikslų vertinimo ir įgyvendinimo būdas. Pagrindinis dėmesys yra skiriamas profesionalumui, dalyvio galimybės susidurti su konkrečia situacija ir priimti sprendimą su ja susidūrus. Žinių įgijimas yra tik įrankis, o ne pats tikslas. Svarbu žiniomis mokėti naudotis, o ne tik jas įgyti.

---

¹ Casanova, M., & Muñoz Martín, M. (2012). La Evaluación de las Competencias básicas. Madrid, España: La Muralla.

3.2. ICARO KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS

ICARO projekto metu siūloma didinti supratimą apie bendruosius gebėjimus, todėl tradicinė ir formali vertinimo sistema nėra išaukštinama. Dėl šios priežasties, ICARO projekto metu mokytojas gali pats parinkti vertinimo sistemą ir atliekamas veikslas atsižvelgiant į dalyvio poreikius. Tačiau yra keletas savybių ir elementų, kurie darys įtaką kompetencijos vertinimui ateityje.

Įprastai bendrųjų gebėjimų vertinimas atliekamas trimis aspektais. Pirmasis yra pagrįstas priemonėmis, tokiomis kaip klausimynai ir pačių dalyvių savęs vertinimo ataskaitomis. Antrasis yra pagrįstas išorinių stebėtojų vertinimu, klausimynais, kuriuos pildo patys mokytojai arba kiti dalyviai. Trečiasis aspektas apima gebėjimo ir vykdymo vertinimą atliekant įvairias užduotis. Taip pat galima būtų pridėti ir vadinamąją patirties atranką (Mihaly Csikszentmihalyi, 2003)², kuri sistemiškai reikalauja, kad dalyviai nuolat pateiktų savo kasdienio elgesio pavyzdžius, užrašydami juos į užrašų knygelę, taip pat rašydami ką jie galvoja, jaučia ir kaip elgėsi tam tikroje situacijoje.

ICARO projekto sukurta sistema leidžia žmonėms, baigusiems kursą ir įvykdžiusiems veikslas, patvirtinti galutinį rezultatą. Ši sistema yra sukurta atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

- Koks yra patvirtinimo proceso tikslas?
- Kokia yra įgytų žinių apimtis?
- Kokie gebėjimai ar sugebėjimai vertinami?
- Ko reikia mokytojui, kad jis galėtų įvertinti rezultatus?
- Įgytų žinių ir gebėjimų autentiškumo įrodymas.

ICARO Gebėjimų vertinimo procesas sudarytas iš:

- ✓ Pradinis ar diagnostinis vertinimas: Suteikia informacijos apie stipriąsias ir silpnąsias dalyvio savybes.
- ✓ Tarpinis ar proceso vertinimas: Suteikia galimybę atlikti koreguojamuosius veikslas, stebėti ir analizuoti mokymų procesą.

---

² Csikszentmihalyi, M. & Hunter, J. Journal of Happiness Studies (2003) 4: 185.

- ✓ Galutinis ar pabaigos vertinimas: Galutinis mokymo proceso vertinimas yra lyginamas su pradiniu, daromos išvados dėl dalyvio pasiekimų.

Įvykdžius dalį ar visus projekto modulius dalyviai įgys profesinių gebėjimų, kurie padidins tikimybę susirasti darbą ir suteiks gilesnių žinių apie darbo aplinkos standartus ir reikalavimus kuriuos darbuotojams kelia darbdaviai. Rezultatai parodys geresnį tarpkultūrinį darbo vietos bei tarpasmeninių Gebėjimų supratimą. Dalyviai taip pat geriau suvoks savimonės ir savi refleksijos sąvokas, susijusias su asmeninėmis nuostatomis ir siekiais įsidarbinti.

Šiai vertinimo sistemai siūlomos priemonės turi turėti šias savybes:

- Validaciją
- Patikimumą
- Nešališkumą
- Tinkamumą naudoti varžybų metu

Sukūrus ICARO projekto vertinimo sistema yra atliekami toliau nurodyti vertinimo etapai.

PRADINIS VERTINIMAS

✓ ICARO klausimynas

ICARO kompetencijų vertinimas yra pradedamas nuo pirmojo kontakto su dalyviu. Naudojant prieigą prie mokymų bus nustatomi kiekvieno dalyvio gebėjimai, taip pas individualiai analizuojant patekimo ar pakartotinio patekimo į darbo rinką poreikį.

Pradinis vertinimas yra atliekamas naudojant ICARO klausimyną, parengtą IO2 ir paaiškintą IO4 (kurso "Iš namų į darbą" vadove), kuris leidžia įvertinti Gebėjimų supratimo ir žinių lygį ir kuris bus naudojamas mokymų metu: skaitmeninės kompetencijos, iniciatyvos ir verslumo, socialinės ir pilietinės kompetencijos bei kultūrinio sąmoningumo.

Jie gali būti naudojami ir siekiant paskatinti debatus bei nuomonių išreiškimą tiesioginių užsiėmimų metu.

Gebėjimų, kuriuos dalyvis turi sustiprinti užpildę ICARO klausimyną, vertinimas gali padėti mokytojui įtraukti į programą tam tikrus veiksmus, kurie pagerintų dalyvio profesinį profilį silpniausiose vietose ir padidintų įsidarbinimo galimybes.

✓ Asmeninių tikslų žemėlapis

Asmeninis maršrutas arba tikslų žemėlapis, kuris yra įtrauktas į ICARO projektą ir naudojamas kartu su IO2 klausimynu, yra tikslų ir užduočių paskirstymo procesas, kuris skatina ilgalaikį bedarbių suaugusiųjų įsidarbinimą. Šį procesą turėtų vykdyti suaugusiųjų švietimo ar darbo specialistai.

Surinktos dokumentacijos tikslas yra parodyti formalias ir neformalias kompetencijas, kompetencijų tobulinimus, individualius atvejų vadybos proceso rezultatus bei pasirinktus ateities tikslus ir kelius.

Taip pat dokumentacija parodo kokias kompetencijas dalyviniai jau turi, kurias dar galima tobulinti norint pasiekti užsibrėžtus tikslus.

Individualaus dalyvio kelio sudarymas yra struktūrizuota procesas, skirtas pasiekti užsibrėžtus tikslus. Norint pasiekti išsikeltus tikslus naudojamos stipriosios dalyvio savybės bei kitos paramos priemonės.

Šią informaciją svarbu įtraukti į dalyvio aplanką siekiant pripažinti vykdomą procesą bei norint parodyti potencialiems darbdaviams.

A. TARPINIS VERTINIMAS

Vadovaudamiesi IO5 mokymosi kurso struktūra, dėstytojai vertindami privalo registruoti mokymosi proceso etapus bei kiekvieno skyriaus įvykdymo lygį. Tarpinis vertinimas turėtų būti atliekamas kiekvieno skyriaus pabaigoje, siekiant pasiekti numatytus tikslus.

Dalyviai turi gerai suprasti jau turimas kompetencijas ir gebėjimus savęs įsivertinimo proceso metu, kuris bus atliekamas kiekvieno modulio pradžioje. Taikant šį metodą bus

sukurtas refleksyvus rezultatas, kurį bus galima įtraukti į dalyvių profesinė aplanką, kuriame atsispindės jų mokymosi pažanga ir motyvacija.

Kaip paaiškinta dokumente IO3, visi moduliai yra vienodos struktūros ir apima įsivertinimo, refleksijos užduotis, straipsnius, turinio pristatymus ir veiklas, skirtas atlikti individualiai arba grupėse. Visi šie elementai padės įvykdyti tarpinį dalyvių vertinimą, todėl mokytojas turi kaupti informaciją apie atliktas užduotis ir dalyvių rezultatus.

Taip pat svarbu, jog dėstytojai pasirinktų tinkams užduotis vertinimui atsižvelgdami į kiekvieno dalyvio mokymosi rezultatus ir ypatybes. Dėstytojai privalo suprasti, kad jie nedirba siekdami vieno “teisingo” atsakymo, bet siekia suasmeninto rezultato. Vertinimo metodai gali būti: diskusija, atvejo analizė, galvosūkis, pastebėjimas, klausimai raštu, pristatymas, vaizdo įrašas ar kt.

Žemiau esančioje lentelėje yra siūlomi kai kurie vertinimo metodai ir priemonės (ką, kaip vertinti), kuriuos galima įtraukti į mokymo veiklas.

1

Lentelė Nr. 1. Siūlomos vertinimo priemonės ir metodai

<p>RODIKLIŲ KŪRIMAS (Ką mes ketiname vertinti?)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Privalomų grupinių užduočių įvykdymo procentinė išraiška. ✓ Dalyvavimo tiesioginėse konsultacijose, susitikimuose procentinė išraiška. ✓ Individualių užduočių įvykdymo lygmuo.
<p>PROCESAS (Kaip tai ketiname matuoti?)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dėstytojo priežiūra ir pagalba grupinių užsiėmimų metu. ✓ Individualaus dalyvio indėlio stebėjimas grupinių užsiėmimų metu. ✓ Pagalbos valdymas. ✓ Grupinių susitikimų planų sudarymas. ✓ Kiekvieno grupės nario savi refleksija. ✓ Bendras komponentų vertinimas. ✓ Kiekvieno dalyvio įvertinimas (atlieka mokytojas). ✓ Grupės elgesio ir veikimo analizė ir įvertinimas. ✓ Grupės žodinio pristatymo analizė ir vertinimas.
<p>VERTINIMO PRIEMONĖS (Kaip bus vertinamo gebėjimai?)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pradinė ir galutinė veiklos refleksija. ✓ Individualūs ir grupiniai pokalbiai. ✓ Žemėlapiai, kuriuose nurodomas kiekvieno grupės nario kasdienis įsitraukimas. ✓ Pagalbos kontrolės sąrašas.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Anekdotiniai įrašai. ✓ Kontroliniai sąrašai. ✓ Užduočių dienoraščiai. ✓ Šablonas / vertinimo rubrika / savęs vertinimas. ✓ Aplankas
--	---

Šio dokumento priede pateikiami kai kurios vertinimo priemonės, kurias galima naudoti ar pritaikyti kiekvienam procesui ir dalyvių grupei. Priede taip pat rasite pavyzdžių ir pasiūlymų.

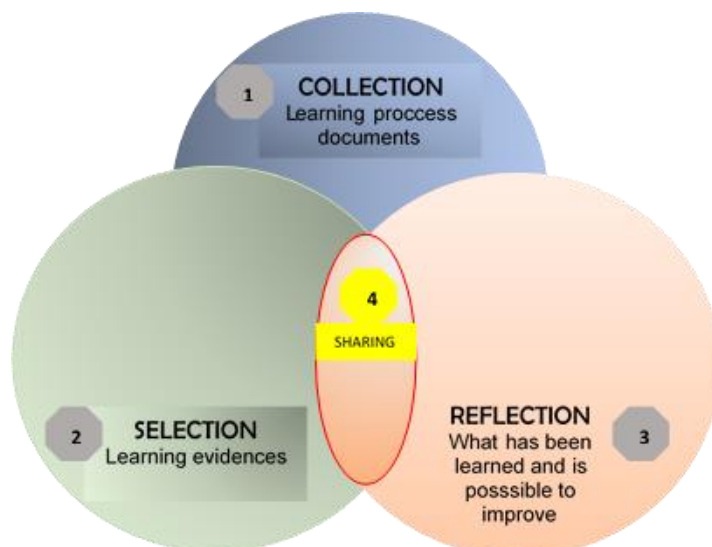
B. GALUTINIS VERTINIMAS

✓ ICARO klausimynas

Galutinio vertinimo metu taip pat pildomas ICARO klausimynas. Šis klausimynas pildomas siekiant išsiaiškinti ar yra skirtumų lyginant su pradiniu vertinimu. Lyginant klausimynų rezultatus bus galima tiksliai nustatyti sritis, kuriose dalyvis patobulėjo, bei gilintis į tam tikras sritis, siekiant dalyviams pasiūlyti naujas veiklas.

✓ Dalyvio aplankas

Dalyvio aplanko vertinimas yra daugialypis duomenų rinkimo procesas. Surinkti duomenys atspindi dalyvio pasiekimus, pastangas ir progresą. Dėl šios priežasties dalyvio aplankas leidžia įvertinti ne tik galutinį rezultatą, bet ir procesų eigą. Aplanko vertinimo sistemoje privalo būti stebimi trys elementai arba etapai, kurie yra aprašyti žemiau esančiame paveiksle.

ICARO maršrute numatoma sukurti aplanką, kuris tarnautų tarsi įrankis ir būtų skirtas norint pristatyti dalyvų potencialiems darbdaviams. Aplankas leidžia rinkti individualių ir grupinių darbų rezultatus, apmąstyti sunkumus su kuriais susidūrė dalyvis bei jo sėkmes, įvertinti įgytas žinias ir planuoti ateities tikslus.

Kiekviena tema suteikia galimybę savi refleksijai modulio pradžioje ir pabaigoje. Rezultatų įrodymai gali būti rašytiniai, žodiniai, grafiniai, prezentaciniai, garsiniai, vaizdiniai, skaitmeniniai ar bet koks minėtų būdų derinys.

Refleksinė veikla yra būtina dalyvio aplanko sudarymui. Ji taip pat padeda peržiūrint savo teorijas, prielaidas ir prietarus bei jų įtaką profesiniam tobulėjimui.

ICARO dalyvio aplanko struktūrą turi sudaryti:

- ✓ Viršelis ir pavadinimas: ICARO maršruto įrodymų aplankas.
- ✓ Turinys: jis turi atspindėti aplanko organizacinę schema, mokymosi veiklas ir jų rezultatus.
- ✓ Įvadas: jis turi atspindėti dalyvio pradinę situaciją.
- ✓ Dokumentai: atliktų darbų pavadinimai, datos ir komentarai.
- ✓ Savianalizė: mokymosi proceso refleksija.
- ✓ Ateities tikslai: pagrįsti pasiekimais, asmeniniais interesais ir pasiekta mokymosi pažanga.
- ✓ Kiti komentarai ir vertinimai.

Į aplanką įtrauktus dokumentus reikia suskirstyti pagal kiekvieno skyriaus surinktus mokymosi rezultatus. ICARO programos pabaigoje dėstytojas kiekvienam dalyviui turi įrašyti:

1. Pagalbą tiesioginiuose užsiėmimuose ir užduočių atlikimo internete trukmę
2. Dalyvavimą grupinėje veikloje
3. Atliktas užduotis internete

4. Atitikimą su mokytojo paskirtomis užduotimis

5. Kitas atliktas užduotis

4. ICARO METODIKOS PAGRINDIMAS

ICARO projekto kūrimo metu buvo siekiama pripažinti ir įvertinti profesines kompetencijas, įgytas projekto metu, kaip neformalų mokymąsi.

ICARO projekto siūlomas vienodas bendrųjų gebėjimų vertinimas yra gana sudėtingas, kadangi akivaizdu, jog kiekvienoje projekto partnerių šalyje švietimo sistemos skiriasi. Atlikus projekto partnerių bandomuosius mokymus, iškyla dar didesnis oficialaus akreditavimo poreikis.

Galimybė sukurti akredituotą priemonę (ICARO) duos apčiuopiamą rezultatą. Visų mokymų elementų derinys leis oficialiai pripažinti įgytus gebėjimus bei kompetencijas.

4. PRIEDAI

A) MOKYMŲ PAVYZDŽIAI

Rubrikos vertinimo metodas yra priemonė, kuria galima įvertinti kaip gerai atliekama užduotis ar darbas. Šis metodas yra labai vertingas siekiant pademonstruoti mokymosi procesą bei jo gerinimo galimybes. Vertinimo rezultatai gali būti naudojami siekiant pagerinti darbo ir dalyvių mokymosi kokybę.

- **Rubrikos vertinimo modelio naudojimas siekiant įvertinti kaip dalyvis atliko specifines užduotis:** šį vertinimo modelį gali naudoti pats studentas arba dėstytojas.

INDICATORS	4	3	2	1
Užduoties organizavimas	Aš iš anksto susidariau užduoties atlikimo planą ir atlikau užduotį laiku.	Aš iš anksto susidariau užduoties atlikimo planą, tačiau nesugebėjau atlikti užduoties laiku.	Aš kartais užsiėmiau užduoties planavimu.	Aš neplanavau užduoties atlikimo.

Įsitraukimas į užduoties atlikimą	Aš maksimaliai įsitraukiau į užduoties atlikimą.	Aš dažniausiai įsitraukdavau į užduoties atlikimą.	Aš kartais įsitraukdavau į užduoties atlikimą.	Aš neprisidėjau prie užduoties atlikimo.
Vykdymas	Aš atlikau užduotį pagal visus reikalavimus.	Aš atlikau užduoti dalinai atsižvelgdamas į reikalavimus.	Aš atlikau užduotį, tačiau nepasitikrinau kaip ją atlikau.	Aš neatlikau užduoties.

ATSAKOMYBĖS

0 Niekada   1 Kartais   2 Dažniausiai   3 Visada

Aš dalyvavau užduočių atlikime: _____
 Aš prisitaikiau prie nurodyto kalendoriaus: _____
 Aš siekiau tikslo: _____
 Aš dalyvavau tiesioginiuose susitikimuose: _____
 Aš punktualiai lankiau mokymus: _____
 Užduotis atlikau laiku: _____

- **Rubrikos vertinimo modelio naudojimas siekiant įvertinti komandinį darbą:** šis modelis gali būti naudojamas individualiam ir anonimiam dalyvių vertinimui; vienodam dalyvių vertinimui; grupės vertinimui.

KOMANDINIS DARBAS	0 Niekada 1 Kartais 2 Dažniausiai 3 Visada			
	Gerbiu kitus			
Atkreipiu dėmesį kai kitas komandos narys kalba ar reiškia savo nuomonę				
Įsitraukiu į komandinio darbo planavimą				
Vengiu konkurencijos ar individualaus darbo				
Vertinu visų komandos narių nuomones				
Įtraukiu žmones, kurie vengia dalyvavimo				
Dirbu bendradarbiaudamas				
Gebu įsivaizduoti savo kito žmogaus situacijoje				
Vengiu dominuojančio požiūrio. Elgiuosi tolerantiškai				
Gebu tinkamai išreikšti save žodžiu ir raštu				
Gebu organizuoti ir gerai atlikti darbą				
Sugebu valdyti gautą informaciją ir nuspręsti kokie duomenys yra reikalingi				
Manau, kad atliktų veiksmų pasekmės yra arba geros, arba blogos				
Dalinuosi naudinga informacija				
Moku struktūrizuoti idėjas ir aiškiai jas perteikti				

- **Rubrikos vertinimo modelio naudojimas siekiant įvertinti darbą internete:** darbo internete vertinimas gali būti atliekamas teminiuose forumuose, kuriuos sukuria mokytojas. Vertinimo užduotys turi būti įtrauktos į dalyviams privalomų užduočių sąrašą. Atlikus šias užduotis gaunamas atitinkamas vertinimas, pavyzdžiui, aiškumas, organizuotumas, estetiniai aspektai ir kita.

KOMANDINIS DARBAS	0 Niekada 1 Kartais 2 Dažniausiai 3 Visada			
	Žino apie dėstomą dalyką			
Siūlo inovatyvias idėjas diskusijos metu				
Geba prisidėti prie atliekamos užduoties				
Vengia dominuojančio požiūrio. Elgiasi tolerantiškai				
Moka tinkamai išreikšti save raštu				
Atlieka užduotis laiku				

www.ICARO-softskills.eu